

Biuletyn informacyjny
Podstawowe informacje o ochronie własności
intelektualnej

Biuletyn na potrzeby Strategii HR w Instytucie Technologii
Elektronowej

Opracowała: Magdalena Jung
polski i europejski rzecznik patentowy

Warszawa czerwiec 2016

Wstęp

Przedmioty ochrony własności intelektualnej według stanu prawnego na dzień 15.04.2016r.

Do przedmiotów ochrony własności intelektualnej zaliczamy przedmioty prawa autorskiego jak również przedmioty własności przemysłowej.

Przedmiotami prawa autorskiego są utwory i wytwory rozumiane jako oryginalnie, utrwalone przejawy działalności człowieka, o indywidualnym charakterze.

Definicja utworu, utworu zależnego (jak np. tłumaczenie czy adaptacja) jak również niewyczerpujący katalog utworów zawiera Art.1 ustawy z 4 lutego 1994r o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Przedmioty ochrony własności przemysłowej to:

- wynalazki
- wzory użytkowe
- wzory przemysłowe
- znaki towarowe
- topografię układów scalonych
- oznaczenia geograficzne.

Te przedmioty własności przemysłowej reguluje Prawo własności przemysłowej w skrócie pwp. (ustawa z 30 czerwca 2000r. z późniejszymi zmianami)

Jeżeli chodzi o wynalazki to nie ma definicji wynalazku, ale konieczne jest aby rozwiązanie było:

- **nowe** (nieznane przed datą zgłoszenia), to znaczy nie tylko nie oferowane na rynku ale nie publikowane a nawet nie wygłaszane.
- **nieoczywiste** (dla przeciętnego fachowca) a jest to przesłanka trudna do dyskusji w trakcie postępowania przed Urzędem Patentowym ponieważ dość trudno jest wykazać, że dwóch inżynierów ewidentny problem rozwiąże inaczej.
- **musi nadawać się do przemysłowego stosowania**, co oznacza, że realizacja rozwiązania zgłoszonego do ochrony musi być powtarzalna (na przykład w wyniku realizacji sposobu otrzymujemy taki sam efekt, a nie jest to efekt jednej próbki).

W przypadku **wzoru użytkowego** rozwiązanie musi być nowe, i nadawać się do przemysłowego stosowania ale nie musi być nieoczywiste.

W przypadku znaków towarowych i wzorów przemysłowych obowiązuje system rejestrowy. Urząd rejestruje, a kiedy wpłynie sprzeciw rozpatruje w trybie spornym.

Ustawa pwp. w art. 28 określa co nie może być wynalazkiem.

I tak wynalazkiem nie mogą być:

- odkrycia, teorie naukowe i metody matematyczne
- wytwory o charakterze jedynie estetycznym

- plany, zasady i metody dotyczące działalności umysłowej lub gospodarczej oraz gry
- wytwory, których niemożliwość wykorzystania może być wykazana
- programy do maszyn cyfrowych
- przedstawienie informacji

Ustawa pwp w art. 29 określa na co nie udziela się patentów.

Zgodnie z tym artykułem patentów nie udziela się na:

- Wynalazki sprzeczne z porządkiem publicznym i dobrymi obyczajami,
- Odmiany roślin lub rasy zwierząt
- Sposoby leczenia ludzi i zwierząt metodami chirurgicznymi i sposoby diagnostyki (ale na protezy czy implanty patent może być udzielony).

Co może być przedmiotem patentu ?

- Wytwory (produkty jak np. struktura, detektor)
- Urządzenia (np. kriostat), przyrządy (np. termopara)
- Sposoby otrzymywania czegoś (np. pustych wewnątrz nanokulek złota)
- Sposoby postępowania (np. sposób sterowania, czy sposoby pomiaru)
- Przedmiotem wzoru użytkowego może być natomiast kształt lub zestawienie elementów o stałej postaci (np. konkretny uchwyt).

Po co nam patenty ?

Przez uzyskanie patentu nabywa się prawo do wyłącznego korzystania z wynalazku w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym obszarze RP lub innego państwa, w którym rozwiązanie jest chronione.

Zakres ochrony wyznaczają zastrzeżenia patentowe a czas trwania patentu wynosi przeciętnie 20 lat o ile wnoszone są opłaty za ochronę. Jeżeli opłaty nie są wnoszone rozwiązanie nie jest chronione.

Jak dokonać zgłoszenia patentowego.

- Zgłoszenie patentowe należy złożyć w Urzędzie Patentowym RP lub w innym wybranym urzędzie np. w Urzędzie Europejskim.

▪ Co zgłoszenie powinno zawierać?

Prawidłowo dokonane zgłoszenie powinno zawierać:

- podanie z podaniem tytułu wynalazku, nazwą Zgłaszającego i z nazwiskami twórcy/ów.
- Opis patentowy
- Dowód wniesienia opłaty (opłatę w wysokości 550,- zł (za zgłoszenie w Polsce można wnieść w ciągu miesiąca)

Zgłoszenia wzoru użytkowego zawiera również podanie, opis i zastrzeżenia oraz obowiązkowo rysunek.

Do zgłoszenia topografii układu scalonego oprócz podania i opisu dołączamy materiał identyfikujący daną topografię zapisany w odpowiednim formacie.

Do zgłoszenia wzoru przemysłowego oprócz podania obowiązkowo musi być dołączony rysunek przedstawiający dany wzór lub grupę wzorów.

Do zgłoszenia znaku towarowego oprócz podania musi być dołączona graficzna postać znaku i wykaz towarów dla oznaczania, których znak jest przeznaczony.

Oznaczenia geograficzne rejestrowane są przez UP RP jedynie dla towarów przemysłowych (w stosunku do produktów rolnych i środków spożywczych mają zastosowanie inne przepisy).

Postępowanie przed Urzędem Patentowym w sprawie wynalazków mogą prowadzić zawodowi pełnomocnicy (rzecznicy patentowi) działający w imieniu Zgłaszającego. Natomiast w przypadku znaków towarowych i wzorów przemysłowych pełnomocnikami mogą być także adwokaci i radcowie prawni.

Z dniem 15 kwietnia 2016r wprowadzono nowelizację Prawa Własności Przemysłowej. Wprowadzone zmiany mają na celu ułatwienie zgłaszającym uzyskanie ochrony na przedmioty własności przemysłowej.

Jedną z najważniejszych zmian, dotyczących ochrony wynalazków jest możliwość uzyskania przez zgłaszającego, na jego wniosek, oprócz sprawozdania o stanie techniki, także wstępnej opinii dotyczącej nowości, poziomu wynalazczego i jednolitości przedmiotu zgłoszenia. Taka opinia ułatwi zgłaszającemu podjęcie decyzji, co do ubiegania się o ochronę na swój wynalazek, zwłaszcza o ochronę za granicą.

Wprowadzono także „ulgę w nowości”, czyli możliwość udzielenia patentu na wynalazek pomimo jego ujawnienia, jeżeli nastąpiło ono nie wcześniej niż 6 miesięcy przed dokonaniem zgłoszenia i spowodowane było oczywistym nadużyciem w stosunku do zgłaszającego. Jak to będzie wyglądało w praktyce nie wiadomo.

Ponadto łatwiejsze będzie przekształcanie wcześniejszego zgłoszenia wynalazku na zgłoszenie wzoru użytkowego w związku z jaśniejszym i bardziej precyzyjnym sformuowaniem wymogów formalnych w tym zakresie.

Wprowadzono nowe rozwiązania w zakresie znaków towarowych i wzorów przemysłowych. Przede wszystkim zastąpiono badawczy system rozpatrywania znaków towarowych systemem sprzeciwowym, Konsekwencją wprowadzenia tego systemu będzie skrócenie czasu oczekiwania na rejestrację znaku, ale w przypadku wpłynięcia sprzeciwu będzie to najprawdopodobniej wydłużenie tego czasu.

Wprowadzono także możliwość uzyskania pierwszeństwa z wystawienia wzorów przemysłowych i wzorów użytkowych na wystawach innych niż oficjalne wystawy międzynarodowe. Obecnie pierwszeństwo można uzyskać z wystawy wskazanej przez Prezesa UP RP i opublikowanej w „Monitorze Polskim”.

Wprowadzono również zmianę dotyczącą częściowego zwolnienia z opłaty za zgłoszenia (w zależności od kondycji finansowej zgłaszającego może być to redukcja opłaty nawet o 80%).

Dla ułatwienia Zgłaszającym sporządzania dokumentacji i przybliżenia procedury Urzędy Patentowe, w tym Polski Urząd Patentowy udostępniają różnego rodzaju narzędzia wspomagające Do

takich narzędzi należy np. multimedialny pakiet edukacyjny IP – PANORAMA oferowany na stronie Urzędu Patentowego RP oraz różnego rodzaju wydawnictwa, w tym rekomendowane przez UP RP i dołączona do niniejszego biuletynu pozycja „Ochrona własności przemysłowej w pigułce”.

Dla pogłębienia informacji z zakresu ochrony własności przemysłowej poniżej podano przydatne adresy:

- Urząd Patentowy RP - <http://www.uprp.pl> oraz multimedialny pakiet edukacyjny IP – PANORAMA. – ippanorama.uprp.pl.
- Organizacja Własności Intelektualnej – WIPO - <http://www.wipo.int/patent-information.html>
- Europejski Urząd Patentowy – EPO <http://www.epo.org/patents/patent-information.html>

Sz szczególnie przydatne dla działalności innowacyjnej są oferowane bezpłatnie bazy przedmiotów chronionych w tym opisów patentowych.

- Bazy Urzędu Patentowego RP
uprp.pl/PrzedmiotyChronione
- Bazy Europejskiego Urzędu Patentowego
- European Patent Register - informacje z rejestru patentowego o zgłoszeniach i patentach EP;
- European Publication Server - pełne teksty zgłoszeń i opisów patentowych EP w zakresie od roku 1978 na bieżąco;
- Espacenet - baza dokumentów patentowych EPO, WIPO (OMPI) i innych krajów dostępna poprzez interfejsy w językach: angielskim, francuskim i niemieckim;

- PATENTSCOPE (WIPO) - poszukiwania w zasobach dokumentacji WIPO - zgłoszenia międzynarodowe (zgłoszenia międzynarodowe PCT) w zakresie od roku 1978 na bieżąco;
 - DepatisNET (Niemcy);
 - USPTO (USA) - bazy z pełnymi tekstami oraz faksymile patentowej dokumentacji zgłoszeń oraz udzielonych patentów (patenty w zakresie od roku 1790 na bieżąco; zgłoszenia w zakresie od roku 2001 na bieżąco).
- Urzędy Patentowe a także inne organizacje zajmujące się własnością intelektualną oferują także bazy komercyjne.

Aktualizacja Biuletynu przewidziana jest po kolejnych zmianach w ustawie Prawo Autorskie lub w ustawie Prawo Własności Przemysłowej.